

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ПРОГРАМА

ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

з комплексу фахових дисциплін для вступників
на освітньо-наукову програму «Освітні, педагогічні науки»
підготовки фахівців PhD доктор філософії
зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»

Голова комісії

_____ В.Шинкарук

Гарант програми

_____ В.В.Дьоміна

Київ - 2022

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму для вступного іспиту зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки складено відповідно до чинних вимог Міністерства освіти і науки України, закону України «Про вищу освіту» від 06 вересня 2014 року № 1556-VII (із внесеними змінами), Національної рамки кваліфікацій (постанова КМУ від 23 листопада 2011 року № 1341 зі змінами, № 509 від 12.06.2019 року, № 519 від 25.06.2020 року), постанови КМ України від 23 березня 2016 року № 261 «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» та наказу Міністерства освіти і науки України від 15.10.2020 року № 1274 «Про затвердження Умов прийому на навчання для здобутті вищої освіти в 2021 році», Правил прийому до аспірантури Національного університету біоресурсів та природокористування України (протокол № 5 від 22 грудня 2020 року).

Програма вступних випробувань за напрямом 011 «Освітні, педагогічні науки» відповідає восьмому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою здатності до розв'язування складних задач і проблем у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також реалізації власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Програма вступного іспиту дає змогу виявити рівень та якість підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Метою вступного іспиту до аспірантури є оцінювання якості педагогічних знань, умінь та навичок вступників в аспірантуру, з'ясування рівня їх готовності до дослідження теоретико-методологічних і методичних питань теорії та практики педагогічних наук.

Пропонована програма відповідає паспорту спеціальності та містить: питання з нормативно-правової бази та державної політики в галузі освіти; з історії педагогіки; з загальних основ дидактики (загальні засади теорії освіти і навчання); з теорії та практики виховання (загальні засади теорії виховання; методи, форми організації виховної роботи у різних типах закладів освіти); з педагогіки вищої школи (загальні засади організації освітнього процесу у вищій школі; методика викладання у вищій школі).

Окремими розділами програми, які мають допомогти майбутньому фахівцю зі спеціальності «Освітні, педагогічні науки» в обсязі та напрямках підготовки, є питання до іспиту, список рекомендованої літератури.

Питання до іспиту складено відповідно до навчальних програм основних педагогічних дисциплін базової підготовки бакалавра і магістра з педагогічних спеціальностей, а також поглиблено й розширено за обсягом відповідно до вимог, що висуваються до науково-педагогічного працівника з науковим ступенем доктора філософії за обраною спеціальністю.

Список літератури є орієнтовним і включає праці з методології педагогіки, методики професійно-педагогічних досліджень, найбільш важливі роботи з історії та теорії виховання, а також деякі роботи із суміжних наук – психології та філософії освіти.

Програма вступного іспиту орієнтована на перевірку засвоєння вступниками методологічних, психолого-педагогічних та методичних основ навчального виховного процесу в закладах освіти.

Програма іспиту передбачає з'ясування рівня знань здобувачів про:

- методологію науково-педагогічного дослідження;
- основні концепції формування особистості та навчання;
- новітні технології формування особистості та навчання;
- сутність процесу формування особистості та навчання;
- зміст освітньої діяльності;
- принципи, методи, форми організації освітнього процесу;
- умови формування змістовних і соціально значущих мотивів діяльності особистості;
- підходи формування екологічних цінностей майбутніх фахівців агропромислової галузі
- науково-педагогічне дослідження в аграрних закладах вищої та фахової передвищої освіти

У ході вступного випробування зі спеціальності здобувач повинен продемонструвати вміння:

- моделювання освітнього процесу;
- проєктування навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти, зокрема, студентів аграрних закладів вищої освіти;
- організації різних видів та форм освітньої діяльності здобувачів освіти;
- системного аналізу виховних явищ у закладах вищої та фахової передвищої освіти закладів аграрного спрямування;
- творчого використання концепцій формування особистості майбутнього фахівця у практичній педагогічній діяльності.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. Державні нормативно-правові документи про освіту

Принципи державної політики у сфері вищої освіти.

Закони України, що закладають основу побудови освітнього процесу:

- «Про освіту»;
- «Про вищу освіту»;
- «Про загальну середню освіту»;
- «Про фахову передвищу освіту»(від 06.06.2019 № 2745-VIII)

Концептуальні документи, які визначають стратегічні напрями розвитку освіти в Україні:

- Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»);
- Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр.;
- Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» (наказ МОН України від 23.03.2021 № 610);
- Концепція розвитку педагогічної освіти (наказ МОН України від 03 січня 2019 р. за № 7);
- Національна рамка кваліфікацій (постанова КМУ від 23 листопада 2011 р. № 1341 зі змінами № 509 від 12.06.2019 № 519 від 25.06.2020);
- Державний стандарт фахової передвищої освіти;
- Концепція реформування і розвитку аграрної освіти та науки (затв. розпорядження КМУ від 6 квітня 2011 р. N 279-р).

II. Загальна педагогіка

Предмет педагогіки. Основні категорії педагогіки. Педагогічний процес як система. Гуманізація та гуманітаризація. Сутність педагогічної діяльності

викладача. Структура педагогічної діяльності викладача. Педагогічна майстерність викладача. Концепції розвитку освіти і педагогіки. Тенденції трансформації вищої освіти. Якість освіти. Академічна доброчесність. Організація освітнього процесу на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів.

III. Методологія педагогіки

Загальне поняття про методологію педагогіки та її рівні.

Методологічні основи наукового пізнання в педагогіці. Рівні науково-педагогічного дослідження. Методика проведення конкретного педагогічного дослідження. Методологічні характеристики педагогічного дослідження: актуальність, проблема, тема, об'єкт і предмет дослідження, гіпотеза, мета й завдання дослідження, наукова новизна, значення для науки й практики.

Основні етапи дослідження. Методологічні принципи педагогічних досліджень. Логіка педагогічного дослідження. Програма експерименту. Критерії й система діагностичного інструментарію. Рівні, типи, види експерименту як методу дослідницької діяльності. Особливості констатувального, пошукового, формувального, порівняльного та діагностичного експериментів.

Методи дослідження. Емпіричні методи педагогічного дослідження. Теоретичні методи педагогічного дослідження. Порівняльно-історичні методи педагогічного дослідження. Математичні й статистичні методи в педагогічному дослідженні.

IV. Історія педагогіки

Донаукова педагогіка. Виникнення педагогіки як науки. Педагогічні ідеї Я. А. Коменського. Авторитарна педагогіка І.Ф. Гербарта. Педагогіка свободи Ж.-Ж. Руссо. Педагогічна концепція А. С. Макаренка. В.О. Сухомлинський – один з видатних українських педагогів.

Історія української педагогіки. Відкриття перших університетів в Україні. Реформи освіти після революції 1917 року. Основні сучасні тенденції трансформації вищої освіти. Болонський процес: завдання та проблеми впровадження.

V. Дидактика

Дидактика як галузь педагогіки, її виникнення і розвиток. Зв'язок дидактики з іншими науками. Головні категорії дидактики. Закономірності та принципи навчання. Дидактична система, сутність, складові, характерні особливості традиційної, педоцентричної та сучасної дидактичних систем.

Методика викладання освітніх курсів у закладах вищої освіти. Постановка цілей Зміст навчання. Форми і методи навчання. Діяльнісний підхід в освітньому процесі. Компетентнісний підхід в освітньому процесі. Поняття про педагогічні технології. Сучасні технології навчання, їх класифікація і характеристика. Міжпредметні зв'язки навчальних дисциплін. Технологія дистанційного навчання. Пояснювально-ілюстративне навчання. Програмоване навчання. Репродуктивний стиль навчання. Творчий стиль навчання.

VI. Педагогічний контроль

Сутність понять «контроль», «облік», «оцінка». Види педагогічного контролю (поточний, тематичний, рубіжний, підсумковий). Функції педагогічного контролю (діагностична, освітня, виховна, розвиваюча). Принципи педагогічного контролю (науковості, ефективності, ієрархічної організації, об'єктивності, систематичності, правдивості тощо). Форми та методи оцінювання результатів навчання

здобувачів освіти.

VII. Теорія формування особистості

Поняття про особистість, її розвиток та формування. Роль спадковості, середовища, виховання в розвитку особистості. Соціалізація особистості.

Наукові основи вікової періодизації розвитку людини. Особливості педагогічної взаємодії з особистістю молодшої людини у різних вікових періодах. Теорії розвитку особистості.

Актуальні проблеми формування особистості у сучасному закладі освіти. Гуманістична спрямованість особистості сучасного викладача. Проблеми національного виховання та формування загальнолюдських цінностей у сучасних умовах. Проблема особистості і колективу в системі освіти. Шляхи і засоби гуманізації процесу формування особистості у сучасних закладах освіти. Концепція гуманістичного формування особистості: генеза та зміст. Засоби та методи педагогічного впливу на особистість. Принципи формування особистості. Принципи самопізнання, самовдосконалення. Поняття про методи формування особистості. Їх класифікація. Характеристика сучасних інноваційних технологій формування особистості. Шляхи використання надбань народної педагогіки у процесі формування особистості. Самоврядування у закладах фахової передвищої та вищої освіти. Поняття дисципліни у закладі освіти: мета, засоби впровадження. Шляхи реалізації індивідуального підходу у вихованні особистості. Методи науково-педагогічних досліджень. Педагогічний експеримент: суть, різновиди, вимоги до організації і проведення; науково-категоріальний апарат дослідження, логіка та структура дослідження. Формування особистості в різних соціальних інститутах.

VIII. Підходи формування екологічних цінностей майбутніх фахівців агропромислової галузі

Методологічна основа формування екологічних цінностей особистості: філософія ноосферогенезу (стадія розвитку біосфери, пов'язана з появою в ній людства (мислячої живої матерії); сталий розвиток суспільства (використання природних ресурсів темпами, що дозволяють їм відновлюватися); екологічний підхід Г. Йонаса («Людство має існувати!»))

Потреба формування екологічних цінностей студентів аграрних закладів фахової передвищої та вищої освіти. Розвиток у людини культури взаємодії з природою. Екологічні цінності (усвідомлення своєї єдності з довкіллям, включаючи соціальне; дбайливе відношення до всього живого на землі; розвиток здатності відчувати красу Природи; дбайливе ставлення до природних засобів життя і національних багатств; охорона довкілля і відразу до побутового нехлюйства, збалансованість утилітарного і духовного начал у господарському ставленні до природи). Екологічна культура: усвідомлені потреби в гармонійному співжитті із природою, розуміння нероздільної цілісності людини, як частини біосфери, наявність глибоких екологічних знань, умінь і навичок екологобезпечної поведінки із застосуванням опанованого комплексу заходів із санації природного середовища та декарбонізації агровиробництва.

IX. Науково-педагогічне дослідження в аграрних закладах вищої та фахової передвищої освіти

Філософська парадигма у педагогіці. Філософія ноосферогенезу та сталого розвитку суспільства як методологічна основа науково-педагогічних

досліджень у закладах фахової передвищої та вищої освіти. Діагностика сформованості екологічних цінностей особистості. Розробка методики діагностики особистості студента аграрного закладу вищої освіти. Діагностика визначення рівня сформованості господарності студентів аграрних закладів вищої освіти. Визначення рівня сформованості лідерських якостей майбутніх фахівців агропромислової галузі. Методика діагностики рівня сформованості соціальних навичок студентів аграрних закладів вищої освіти. Методика вивчення особистості і колективу Соціометричний тест. Обробка результатів дослідження та їх використання в аграрних закладах вищої освіти. Індикатори ефективності функціонування системи формування особистості студента в аграрних закладах вищої освіти Педагогічне спостереження. Метод експертних оцінок.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи. К. : Кондор, 2008. 271 с.
2. Марушкевич А. А., Спіцин Є. С., Кошечко Н. В. Педагогіка (у структурно-логічних схемах та таблицях): навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ф-т психології. Київ : Компринт, 2020. 90 с.
3. Ніколаєнко С.М. Програма виховання студента: «Громадяни, патріот, фахівець». Навчально-методичний посібник. Ніколаєнко С.М., Шинкарук В.Д., Рудень Д.М., Сопівник Р.В., Сопівник І.В., Петрів Г.В., Кушнір А.О., Мойсєєв В.В. К.: ЦП «Компринт», 2020. – 456 с.
4. Бех І. Д. Виховання особистості: підручник. К.: Либідь, 2008. 848 с.
5. Бех, І. Д. Виховання особистості: Сходження до духовності. К.: Либідь, 2006. 272 с.
6. Сопівник Р. Педагогіка / Р.В. Сопівник, І.В.Сопівник. – К.: ЦП «Компринт», 2017. – 321 с.
7. Ніколаєнко С.М., Шинкарук В.Д., Рудень Д.М., Сопівник Р.В., Сопівник І.В., Петрів Г.В., Кушнір А.О., Мойсєєв В.В., Давидова О.П. Програма виховання студента: «Фахівець, громадянин, патріот». Навчально-методичний посібник / С.М.Ніколаєнко, В.Д.Шинкарук, Д.М.Рудень, Р.В.Сопівник, І.В.Сопівник, Г.В.Петрів, А.О.Кушнір, В.В.Мойсєєв, О.П.Давидова. – К.: «Ай Си Ес - Актив», 2016. – 75 с.
8. Сопівник Р.В., Сопівник І.В., Варивода Н.А. Лідерологія: навчальний посібник. К.: «Компринт», 2018. 488 с.

9. Сопівник Р.В. Теорія і методика виховання. Навчальний посібник (для студентів спеціальності «Професійна освіта» та «Соціальна робота») / Р.В. Сопівник, І.В.Сопівник. – К.: ЦП «Компринт», 2017. – 220 с.

10. Бойправ, М. Д. Психологія виховання та самовиховання: навч.-метод. посіб.для студ. пед. спец. ВНЗ. Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2007.

11. Васянович Г. П. Педагогіка і психологія. Вибрані твор у 7 т. Т. 4. Львів : «Норма», 2015. 512 с.

12. 6. Васянович Г. П. Педагогічна етика. Вибрані твори у 7 т. Т. 3. Львів : «Норма», 2015. 420 с.

13. Виховання моральності підростаючого покоління : наук.-метод. посіб. / К. І. Чорна, В. О. Білоусова, В. А. Киричок та ін. К. : Богдана, 2005. 288 с. 109 с.

14. Гамезо М. В. Возрастная и педагогическая психология: учебное пособие для студентов всех специальностей педагогических вузов. М.: Педагогическое общество России, 2003. 512 с.

15. Гаряча С. А. Етичний калейдоскоп : навч.-метод. посіб. / Черкаси: ЧОПОПП, 2009. 89 с.

16. Грищенко С. В. Самовиховання особистості : монографія. Чернігів: ЧДТУ, 2009. 252 с.

17. Дуда О. О. Самовиховання школярів у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 „Загальна педагогіка та історія педагогіки”. К., 2001. 20 с.

18. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. / 3-тє видання, виправлене К. : Академвидав, 2015. 304 с.

19. Енциклопедія освіти. За ред.В.Г.Кременя. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

20. Інформаційні технології та технічні засоби навчання : навч. посіб. для студ. ВНЗ: Київський ун-т імені Бориса Грінченка. К. : Центр учб. л-ри, 2018. 240 с.

21. Карпенчук С. Г. Самовиховання особистості : наук.-метод. посіб. К. : Інститут змісту і методів навчання, 1998. 214 с.

22. Макаренко А. С. Коллектив и воспитание личности. Сост. В. В. Кумарин. М. : Педагогика, 1972. 336 с.

23. Маслоу А. Мотивация и личность : пер. с англ. СПб. : Питер, 2008. 352 с.

24. Москальова Л. Ю. Виховання у майбутніх учителів морально-етичної культури: теоретичний та методичний аспекти : монографія. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2009. 464 с.

25. Оржеховська В. М. Концептуальні підходи до виховання в умовах сьогодення. *Рідна школа*. 2009. № 5–6. С. 35–39.

26. Педагогіка вищої школи. За ред. В. Г. Кременя, В. П. Андрущенко, В. П. Лугового. К. : Педагогічна думка. 2009. 256 с.

27. Педагогіка: Хрестоматія / Уклад.: А.І. Кузьмінський, В.Л.Омеляненко. 2-ге вид., стер. К.: Знання-Прес, 2006. 700с. Посібник з самовиховання / Оржеховська В. М., Хілько Т. В., Кириленко С. В. К. : Інститут змісту і методів навчання, 1996. 192 с.

28. Педагогіка вищої школи : підручник / В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, І.С. Волощук та ін. ; за ред. В. Г. Кременя ; АПН України, Інститут вищої освіти. К. : Педагогічна думка, 2009. 256 с.

29. Педагогічна майстерність: хрестоматія: навч. посіб. / упоряд.: І.А. Зязюн, Н.Г. Базилевич, Т.Г. Дмитренко та ін.; за ред. І.А. Зязюна. Київ: Вища шк., 2006. 606 с.

30. Педагогічна майстерність: підручник / за ред. І.А.Зязюна. Київ: Вища школа, 2004. 301 с.

31. Педагогічні аспекти організації навчального процесу у вищій школі : кол. монографія / За заг. ред. докт. пед. наук Н.І. Мачинської. Львів : Ліга-Прес, 2015. 162 с.

32. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб, О. М. Горошкіна, С. О. Караман та ін. ; за ред. О. А. Кучерук. Київ, КНТ, 2016. 258 с.

33. Сопівник Р. В. Виховання лідерських якостей студентів аграрних вищих навчальних закладів: монографія. К.: ЦП «Компринт», 2014. 533 с.

34. Сковорода, Г. Повне зібрання творів: у 2 т. К. : Наукова думка, 1973. Т. 1. 531 с.

35. Сопівник Р.В. *Організація виховної роботи у закладах вищої освіти* (навчальний посібник для студентів спеціальності «Педагогіка вищої школи») / Р.В. Сопівник, І.В. Сопівник – К.: ЦП «Компринт», 2017. – 632 с.

36. Сухомлинська, О. Національна система виховання. *Педагогічна газета*. 2000. № 5. С. 4–8.

37. Сухомлинський, В. О. Вибрані твори : в 5-ти т. Т. 3 : Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина. К. : „Радянська школа”, 1977. 670 с.

38. Ушинський, К. Д. Твори : в шести томах. Т. 4 : Людина як предмет виховання (спроба педагогічної антропології). К. : , 1952. 515 с.

39. Франкл, В. Человек в поисках смысла. М. : Прогресс, 1990. 126 с.

40. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2010. - 454 с.

41. Л. Чорна, К. І. Моральні цінності особистості у контексті гуманістичної етики. *Педагогічний вісник*. 2008. № 1 (51). С. 24–26.

42. Українська педагогіка в персоналіях : У 2 кн. Кн. 1 : Навч. посібник / За ред. О.В. Сухомлинської. К. : Либідь, 2005. 624 с.
43. Українська педагогіка в персоналіях : У 2 кн. Кн. 2 : Навч. посібник / За ред. О.В. Сухомлинської. К.: Либідь, 2005. 552 с.
44. Юм Д. Трактат о человеческой природе. Минск : ООО Попурри, 1998. 720 с.
45. Юркевич П. Д. З науки про людський дух. Вибране. К.: Абрис, 1993. С.115–221.
46. Юркевич П. Д. Ідея. Вибране. К. : Абрис, 1993. С.3–72.
47. Юркевич П. Д. Чтение о воспитании. М.,1865. 272 с.
48. Якса Н.В. Основи педагогічних знань: навч.посіб. Н.В. Якса. К.: Знання, 2007. 357 с.

Нормативні правові документи:

49. Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.). URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
50. Закон України «Про освіту» (2017 р.) . URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
51. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. URL : http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/nsro_1221.pdf.
52. Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580/2015#Text>
53. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. URL : <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2015/06/16/naczionalno-patriotichne-vixovannya/>.

54. Концепція «Нова українська школа». URL :
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

55. Концепція розвитку педагогічної освіти. URL :
<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>

II. ПЕРЕЛІК ТЕМ ТА ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВИПРОБУВАННЯ:

1. Загальні засади педагогіки.
2. Предмет і завдання педагогіки.
3. Педагогіка як наука.
4. Зв'язки педагогіки з іншими науками.
5. Завдання педагогіки на сучасному етапі.
6. Сутність, категорії, принципи і етапи педагогічного дослідження.
7. Методи науково-педагогічного дослідження.
8. Педагогічна майстерність.
9. Система освіти в Україні.
10. Структура системи освіти в Україні.
11. Сутність процесу навчання у закладах освіти аграрного спрямування.
12. Дидактика як галузь педагогіки.

- 13.Сутність і структура процесу навчання.
- 14.Закономірності і принципи дидактики.
- 15.Зміст освіти. Особливості освітнього процесу у закладах освіти аграрного спрямування.
- 16.Аналіз нормативних документів, що визначають зміст освіти.
- 17.Сутність понять "навчальний план", "навчальна програма".
- 18.Методи і засоби освітнього процесу.
- 19.Форми організації освітнього процесу.
- 20.Сучасні технології навчання у закладах освіти аграрного спрямування.
- 21.Диференційоване навчання.
- 22.Проблемне навчання.
- 23.Ігрові технології навчання.
- 24.Інформаційні технології навчання.
- 25.Особистісно орієнтоване навчання.
26. Функції, види, структура педагогічного спілкування.
- 27.Компоненти, функції і види контролю.
- 28.Методи і форми контролю успішності.
- 29.Особливості реалізації мети і принципів формування ціннісного світогляду у закладах освіти аграрного спрямування.
- 30.Умови та фактори формування особистості.
- 31.Значення індивідуальних і вікових особливостей у формуванні особистості.
- 32.Сутність процесу формування особистості, його завдання, етапи і управління ним.
- 33.Закономірності і принципи процесу формування особистості.
- 34.Основні напрями процесу формування особистості.

35. Методи і форми процесу формування особистості.
36. Органи управління закладом освіти.
37. Зміст методичної роботи у закладі освіти.
38. Основні нормативно-правові документи про освіту.
39. Підходи формування екологічних цінностей майбутніх фахівців агропромислової галузі
40. Науково-педагогічне дослідження в аграрних закладах вищої та фахової передвищої освіти